

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2015 vasaris Nr.70

2014 vasario 16-osios minėjimas Tauragnuose

KVIEČIAME

visus švęsti Vasario 16-ąją!

Kviečiame dalyvauti akcijoje „Gražiausios spalvos trys“.

Iki vasario 14 dienos kviečiame kiekvienoje gatvėje (o jų Tauragnuose yra kaip tik 16) sukurti šventinį akcentą panaudojant mūsų vėliavos spalvas ir visiems gatvės gyventojams prie jo nusifotografuoti. Dalyvavusių laukia prizai, kurie bus įteikti minėjimo metu.

*14 dieną 15 val. visi renkamės Kultūros namuose. Kviečiame ateiti pasipuošus bent vienu vėliavos spalvos drabužiu ar detale. Minėjime taip pat dalyvaus Utenos r. savivaldybės meras **Alvydas Katinas**, kiti savivaldybės atstovai, kurie pristatys Utenos rajono savivaldybės 2014 m. veiklos ataskaitą, atsakys į Jums rūpimus klausimus.*

Jums koncertuos Utenos kultūros

centro styginis kvartetas ir vyrų vokalinis ansamblis, vadovaujami Adolfo Driuko.

Kaip ir pernai metais bus sukurtas filmukas „Gražiausios spalvos trys“, kuris pasakos, kaip švenčiame Vasario 16-ąją.

Švęskime kartu!

*Tauragnų krašto bendruomenė
Utenos Kultūros centro Tauragnų skyrius*

Vasario mėnesio jubiliejai Sveikiname!

50 metų jubiliejų švenčia **Gintaras Mačiulis** iš Sėlės kaimo;

60 metų sukanka **Algirdui Ilčiukui** iš Politiškių ir **Vidmantui Leikai** iš Klykių;

70 metų jubiliejų švenčia **Petras Juotka** iš Stūglių kaimo;

75 metų sukaktį švenčia tauragniškę **Stanislava Belopetravičienė**;

80 metų sukanka **Malvinai Žilėnienei** iš Vyžių ir **Onai Treinienei** iš Inkartų;

85 metų jubiliejų švenčia **Janina Musteikienė** iš Alksniškių ir **Jonas Kairionis** iš Gaidelių kaimo.

Tęsiame pasakojimus apie mūsų kaimus STRAZDAI

Strazdai (Balošekulis) – kaimas 18 km nuo Tauragnų, 24 km nuo Utenos. Kaimas įsikūręs prie Baluošo ežero, šalia Šuminių–Vaišnoriškės kelio. Pirmosios rašytinės žinios apie šią gyvenvietę randamos Braslaujos dekanato bažnyčių vizitacijos knygoje, rašytoje 1783 m. Tik tuo metu ši gyvenvietė buvo vadinta ne Strazdais, o Balošekuliu. 1798 m. Ažvinčių dvaro inventoriaus knygoje jau pasirodė pirmosios žinios apie čia gyvenančius žmones. 1798 m. – 1 sodyba (12 gyventojų), 1851 m. – 2 sodybos (15 gyv.). XIX a. antroje pusėje – 5 sodybos. 1903 m. – 34 gyventojai, 1923 m. – 51, 1959 m. – 22, 1970 m. – 15, 1979 m. – 15, 1984 m. – 8, 1998 m. – 7 gyventojai. 2000 m. – 5 ūkiai (7 gyventojai). Gyveno Julės Skiaustienės (1), Alfonso Strazdo (2), Jono Strazdo (2), Janinos Vaitkuvienės (1) ir Lionės Bronės Valiukonienės (1) šeimos. Kaimas – architektūros paminklas.

(iš www.utena-on.lt/Utenos enciklopedija)

2014 metais, Tauragnų seniūnijos duomenimis, kaime gyvenamąją vietą deklaruoja Janinos Vaitkuvienės (1) ir Lionės Bronės Valiukonienės (1) šeimos.

Danguolė Grabauskienė Žmonių atmintis dar saugo kaimo istoriją

Sakoma, kad pirmas įspūdis, kurį susidarai apie žmogų, dažnai ir būna teisingas. Bent jau man taip atsitiko pirmą kartą nuvažiavus į Strazdų kaimą ir pakalbinus ten gyvenančią Janiną Vaitkuvienę (gim. 1935 m). Pasitiko žilagalvė inteligentiška moteris, jau per pirmą susitikimą mielai parodžiusi giminės nuotraukas, senus dokumentus. Ir nors moters gyvenime būta tikrai sunkių dienų ir metų, ji išliko tikra optimistė, kaip pati sakė, „kartais ir nesisekė gyvenime, kartais ir ištraukdavo kažkas iš tų bėdų“, išliko aukštaitiškai geros širdies, pasiruošusi

padėti. Paskutinį kartą pasisvečiavusi grįžau su pilnu krepšiu ananasinių obuolių iš senojo Strazdų sodo. Strazdai – Janinos Šuminaitės–Vaitkuvienės senelių ir mamos (Marytės Strazdaitės–Šuminienės) gimtinė, kur ji praleido sunkius pokario metus, tiksliau, vasaras.

Vieną kartą atvažiavus radau ir ponios Janinos dukrą Rasą, kuri puoselėja gražias mintis apie muziejaus įkūrimą senojoje dūminėje pirkelėje. Janinos Vaitkuvienės vyras Kazimieras Vaitkus, miškų ūkio sistemoje išdirbęs per 30 metų, įsiterpęs į mūsų pokalbį papasakojo, kodėl viena pieva *Skrynja* pavadinta. Išvažiavau iš sodybos lyg atrodo pažinočiau visus tuos žmones iš pageltusių fotografijų, lyg pati kažkada seniai seniai jau čia buvau...

Janina Vaitkuvienė papasakojo: „Iki 13 metų gyvenau Jauniškių kaime, Tauragnų seniūnijoje, kiekvieną dieną eidavau į mokyklą Tauragnuose. Viską sumaišė tremtis, išblaškė šeimą, tėvelis buvo ištremtas. Paskui jau mokiausi Ignalinoj, kiekvieną šeštadienį 15 km eidavau pėsčia iš Ignalinos į Strazdus, kur gyveno seneliai ir tetos, o sekmadienį po pietų išeidavau atgal. Tai ir mano atsiminimai apie Strazdų kaimą iš to laikotarpio.

Kaimas tada buvo gyvas, daug jaunimo buvo, eidavom į bažnyčią Kirdeikiuos, į Svėdriškes, batai ant peties, raišteliai surišti, ėjom basi, iš taupumo, kas nupirks batus... Bateliai medžiaginiai, balti, su kreida balindavom prieš bažnyčią. Man teko ir 42 dydžio batus nešioti, o buvau 18-19 metų, nebuvo iš ko nuperka. Viena teta buvo siuvėja, ką tetos persiūdavo iš savo drabužių, tą ir nešiodavau, nieko savo neturėjau. Mamos brolio vaikams buvo kitos sąlygos, jie mokėsi, mama buvo mokytoja, tėvas miškininkas.

Strazdų kaimas režinis, senelių žemės 42,7 ha buvo, miško du valakai. Mama, kol išteikėjo, su seneliu ir tėvu pati pagrindinė darbininkė buvo miške – kirsdavo, pjaudavo, o medieną parduodavo.

Pasakojo, kad žydai pirkdavo miško medžiagą ir upe plukdydavo į Baluošą sielius. Norint, kad jie plauktų upe, reikia užtventk vandenį ir sukrauti tuos sielius, tada staigiai pakelia vandenį ir tas vanduo varo sielius. Proseneliui Stanislovui džiūdavo visos pievos, žolė neaugo, kentėjo kentėjo, o vieną kartą pastatė tvorą, vanduo praėjo, o sieliai sustojo. Tada pradėjo visi lakstyti, sudarė sutartį, kažkiek mokėjo, dar turim iš-

Tebestovi dar 1906 metais statytas Strazdų namas, kuriame gyvena pasakojimo autorė Janina Vaitkuvienė

likusias tas senas sutartis.

Nuo Šuminių buvo siauri geležinkelio bėgiai ir vagonėliai, ant tų vagonėlių sudėdavo sielius, ten pakalnė, pastumdavo ir iki ežero atriedėdavo, paskui iškrauna, nužievina ir plukdo, upėj dar yra likę poliai.

Senelių sodyba buvo didelė, namas 1906 metų statybos, dviejų galų, ir dabar liko kaip buvęs, tik stogas šiaudinis buvo nukeltas, tai šiferiu perdengėm. Pečių išgriovėm, kai remontavom. Dar prisimenu, kur senelio milinė sėmėga pakabinta būdavo, kepurė ant *vagio* geležinio, kai remontavom namus, norėjo ištraukti, bet liečiau palikt, tai ir liko kaip prisiminimas. Namas apkaltas lentutėm, sutvarkėm ir kluoną, nes būtų sugriuvęs.

Kluonas

Tvartas buvo didelis, net keturios durys, atidarai vienas – karvės, kitas – du arkliai, trečiam – kiaulės, ketvirtam – avys. Buvo padaryti tokie *uždarai*, atskirta. Neseniai buvo atvažiavęs Jonas Gimžauskas pasižiūrėt tų vietų, kur karves ganė, anūkas jį atvežė. Tai jis sakė, kad iš penkių karvių tik pusė kibiros pieno parnešdavo, juk niekas ir tom karvėm nepaduodavo, kiek paėsdavo žolės, tiek. Laukai užsėti ir žiemai prastą viksvą veždavo iš paupių, pievos būdavo užsėtos.

Vilnas karšdavo kažkur Švėdriškių pusėje. Tetos buvo audėjos, dar yra audimų likę, paklodės gražios, spalvotos, prisimenu, kaip tetos ausdavo, daugiausia Uziūtė. Kur dabar lova, stovėjo staklės, dabar jos išardytos. Audinius ausdavo namie, ir plonas drobelytes ausdavo, šita *kloniena* visa būdavo išbalintom drobėm nuklota. Gale Adomragy buvo *linamarka*, kur merkdavo linus, sodindavo daug linų, ten, kur dabar beržynas, dar ir man teko rauti. Linus raudavo rankom. Patys jaujoj išdžiovindavo, šukuodavo, išminkštindavo, pačios verpdavo su rateliais, nieko nepirkdavo, nebuvo iš ko, ką pasėjo, išsiaugino, tą ir turėjo, viską patys pasidarydavo. Šildydavo, džiovindavo linus, kad pluoštas gautųsi. Iš kur šiluma būdavo, nežinau, bet liną nuo pradžios iki pabaigos apdirbdavo patys, samdinių neturėjo, vienas tik bernas buvo.

Viena mano teta siūdavo, o dar anksčiau į kaimą pasikviesdavo siuvėją. Jis ateidavo su savo mašina, pagyvendavo kokį mėnesį, kol apsiūdavo šeimą.

Rugius taip pat patys augindavo, pjaudavo pjautuvais, nuotraukoje matosi, kad visos tetos pjauna, dar ir man teko

matyti, kai maža buvau. Dabar rugių laukai medžiais užaugę. Duoną kepdavo ant ajerų pečių, maigo maigo rankom, duoda duoda, kubilai duoniniai būdavo, kepdavo dūminėj pirkaitej, kol nebuvo šito namo. Tas senasis pečius dar išlikęs, o šitame name to duonkepčio pečiaus nebėra, išardėm. Prisimenu, kaip gera viršų būdavo miegoti, šilta. Mama duoną kepdavo Jauniškiuos, čia šeimininkaudavo Uziūtė. Dūminėj pirkioj buvo girtos, pristatydavo ir mane sukti, vos pasiekdavau, tai buvo įdomu. Augindavo ir kvietrugius, juos vadindavo *atuoračiais*, augino daug grikių, nes čia smėlis. Kai pastatė naują trobą, senojoj, dūminėj, lašiniai kabėdavo, kopūstų statinės, čia buvo *podėlis*. Žiemą iš *pečiaus* nešdavo žarijas ir pildavo į metalinį kubilą, kad nesusaltų, nes čia buvo šalta, nekūrenama.

Mano vaikystėj žaislų pirktinių nebūdavo. Lėles siūdavo, skudurų prikiši, galvą, akis, nosį išpaušai. Dar žaisdavom piemenis: atsinešdavom eglių kankorėžių iš miško, pririši „karvę“ su *šniūriuku* ir kuoliuką įtaisai. Kai jau reikia eit perkelt, ištrauki kuoliuką, pavelki kankorėžį toliau ir vėl „ėda“, matydavom, kaip tėvai darydavo ir mėgdžiodavom. Tai tokie žaidimai buvo, dar pagaudavom vištą už kojos, pririšdavom, o rėkimas *nesvietiškas*, už tai jau nuo tėvų gaudavom...

Jurginai ir pivenijos augo, darželius prižiūrėjo Aneliutė, darželis buvo tik vienos pusėj, vien gėlės. Anoj pusėj niekas negyvendavo, žiemą tik pakūrendavo dėl gėlių, kad nesusaltų. Palangėj žydėjo geltoni antanėliai, taip pas mus vadina. Aplink darželį buvo akmenukai, o vėliau aptvėrė medine tvorele.

Ažuolas didžiulis augo, didelė drevė, gerai atsimenu. Teta turėjo karvę, ta raudonos spalvos nemėgo, tai visus turistus išvejodavo, prie ažuolo neprileisdavo. Dabar senojo ažuolo nebėra.

Strazduose gyvenu nuo 1990 metų. Čia mirė ir mama. Iki to laiko išteklėjusi gyvenau Vilniuje. Nesunku buvo grįžus iš Vilniaus, turėjau ir karvę, ožką, ožį, 10 vištų ir du paršus... Senelių žemė mano mamos ir brolio vaikams liko. Miško kirsti neleidžia, žemė hidrologinis draustinis, reikia, kad medžiai iki 170

Prie senojo ąžuolo (Janina Vaitkuvienė sėdi) su dukryte ir tetulėmis

metų sulauktų. Sodyboje dar daug senovinių rakandų išlikę. Kai Rimantas Klimas buvo ministras, norėjo padaryti senojo pirkioj eigulių muziejų, bet taip ir liko. *Skrynių, bačkų* visokių yra, išlikus *lineika, arpas* (vėtyt grūdams). Dūminėj pirkaitėj dabar podėlis, dukra kai kuriuos daiktus susirinko, žibelines lempas susikabino savo kambary ir saugo.

Sodas senas, jam apie 60-70 metų. Ir bičių turim. Čia jau vyro pomėgis.

Beveik visos vietos savo pavadinimus turi. Viena pieva vadinama *Skrynja*. Žydai užsiimdavo prekyba, supirkdavo skudurus, uodegas ir vėžius, jų upėj tada buvo daug, vietiniai sugaudydavo dideliais kiekiais. Atvažiuodavo žydelis ir nupirkdavo, o kad tie vėžiai neišgaištų, tai buvo iš žilvičio nupinamos dėžės (skrynios), jos būdavo pamerktos upėj ir tose skryniose būdavo vėžiai ir laukdavo, kol atvažiuos žydelis. Iš čia ir pievos pavadinimas. *Adomragis*, – upės ir ežero iškyšulys, graži vieta tarp upės ir ežero. *Telėnykas*, kodėl taip pieva vadinasi, nežinau, gal kokius teliukus ganydavo. Raistas *Klėtelraistis*, pieva *Bičiuolija*, nes atskrenda bitės, tik įkelia avilį ir tuoj atskrenda. *Kulys* – toks upės vingis, daro kilpą, *Plačioji* – labai plati pieva. Pieva *Rūdynė* – geležies rūdos pėdsakai, gal ir durpių būdavo, vasarą ganydavo karves.“

Senelė Monika Kindurytė-Strazdienė su dukra Augusta (Uziute) prie „vienuolyno“

„Vardus turi ne tik pievos, bet ir kiekvienas miško lopinėlis turi savo vardą“, – į pasakojimą įsiterpia Kazimieras Vaitkus. Tuos senuosius pievų, raistų, ežerų vardus dar saugo žmonių atmintis. Atmintis dar gyva. Bet tų istorijos saugotojų kasmet mažėja. Jau nebedaug belikę ir tikrų kaimiškų trobų. Laikas keičia kaimo kraštovaizdį, iš atminties ištrina daug svarbių detalių, užmaršties dulkės nukloja kažkada sutiktų žmonių gyvenimus. Galbūt Strazdų kaimas, rymantis prie Baluošo ežero, išvengs tokio likimo, galbūt kaimo atmintį išsaugos jaunoji karta. Labai norėjau tuo tikėti, kai varčiau Janinos Vaitkuvienės dukros Rasos rūpestingai iš įvairių šaltinių surinktą medžiagą apie Strazdų kaimą ir girdėjau, su kokia meile ji šneka apie savo prosenelių ir senelių gimtinę.

Senelis Vincas Strazdas (1861-1940 m.) prie svirno apie 1935 metus

Dūminė pirkaitė

Birutė Grašytė. Kaimynas Šuminas ir jo arklys

Tai penktasis tekstas apie vieno kaimo kaimynus. Šį kartą apie Šuminą ir jo arklį vardu Sakalas.

Šešios trobos ne taip jau ir daug, ir visai nesvarbu, kad vieną kaimyną nuo kito skirdavo gana nemažas beržynas ar didžiulė ganykla, kaime žmonės vieni apie kitus viską gerai žinojo. Kai kurių kaimynų galėjai nesusitikti ištisus mėnesius, vis vien nugirsdavai, jog *špokai* pas ji nulesė vyšnius arba kad lankėsi sesuo iš miesto. Be to, kam be reikalo landžioti į svečius, kam trukdyti.

Kaimynas Šuminas gyveno toliausiame kaimo kampe, bet niekas to neįjautė, visi jį labai dažnai matydavo vaikstantį po kaimą ir renkantį vaistažoles arba keliaujančią pieninės link, pašnekinti ten dirbančios Valios.

Kiek tik atsimenu, Šuminas niekada nenusiimdavo rudos beretės su viršugalvyje įsiūta sagele. Mes su broliu ne vieną kartą bandėme pačiupti ją. Išsisukęs Šuminas sakydavo, kam mes jį seną vaikom, po kepure nieko nepamatysime, tik seno kaimyno plikę. Bet šitai pasakydavo tokia intonacija, kad mes nė kiek nesusigėsdavome ir vaikydavomės kaimyną toliau.

Visas kaimas skolindavosi Šumino arklį: vasarą šienai vežti, pavasarį dirvoms akėti ir arti, rudenį – bulvėms kasti. Kaimynas sakydavo, jog tai vienas greičiausių arklių visame rajone, todėl jį pavadino Sakalu. Tikėjau ir visada važiuodama šieno vežime bijodavau, kad Sakalas sugalvos įrodyti, jog yra vertas tokio vardo, ir pasileis taip bėgti, kad vežimas tikrai apvirs.

Pasiskolinus Šumino arklį, nė vienam kaimynui nereikdavo jo parvesti pas šeimininką, jie tiesiog iškinkydavo, numaudavo pavalkus ir paleisdavo, o arklys miško takeliu pats parbėgdavo pas savo šeimininką.

Neskaitant mano močiutės, kuri net ravėdama panamėje augančius narcizus visada dainuodavo, mūsų kaimas nebuvo dainingas. Retai kada galėjai išgirsti kurį nors dainuojantį ar bent jau niūniuojantį, išskyrus gegužės mėnesį, kai net kaimynė Bronė, kuri retai pas ką svečiuodavosi, eidavo pas Šuminą Mojavos giesmių giedot. Mus su broliu močiutė taip pat vesdavosi pas Šuminą melstis. Kartais turėdavome garsiai visiems paskaityti kelias pastraipas iš maldaknygės.

Nors Šuminas į bažnyčią beveik neidavo, sakydavo, kad neturi tam tinkamų drabužių, jis visada buvo pirmas giedotojas. O ir balsas jo buvo gražus.

Dar balandžio mėnesį sutikę Šuminą kaimynai klausdavo, ar ir šiemet pas jį rinksimės. Šuminas visada atsakydavo vienodai: „Jau šluojuos, tvarkaus, pas man, pas man, a kurgi.“

Šalia jo trobos augo du lazdyno krūmai, rudenio kaimynas kviesdavosi: „Eikit, pasiskinsit su broliu riešutų, niekas ten jų nesuvalgys, aš dantų neturiu.“ Šuminas mus su broliu dažnai pakalbėdavo, paklausdavo, ką veikiam vasarą, ar gerai

kimba karosai. Daugelio pasakytų frazių taip ir neužmirštu, kartais susapnuoju arba pagaunu save ką nors panašaus sakančią.

Didžiąją dalį savo pasakojimų Šuminas baigdavo ta pačia eilute: „Jei tik turėčiau sveikatos ir laiko...“ Kaimynui negirdint, mano močiutė juokdavosi, sakydavo, ką gi jis veikia, kad laiko neturi, juk nei vaikų, nei gyvulių, gyvena sau vienas su arkliu.

Niekas nebūtų galėjęs įsivaizduoti Šumino be arklio. Kaimynas neturėjo didelių laukų, kuriems dirbti būtų reikėję stipraus gyvulio, Sakalas buvo Šumino draugas.

Įpusėjus rudeniiui, turbūt pirmą kartą kaimyną pamatėme liūdną. Jis atėjo pas mano močiutę, atsisėdo virtuvėj prie stalo ir tylėjo. Su broliu nujautėm, kad kažkas negerai, juk Šuminas beveik niekada netylėdavo. Močiutė iš kitų kaimynų jau žinojo, kad Sakalas nudvėsė, tik mums nieko nesakė. Šuminas sėdėjo, lingavo galva į šonus, kad nereikėtų jam nudvesti, vargšas gyvulys. Kelias dienas buvo liūdna visiems, močiutė sakė, kad reikės kažkam pirkti naują arklį, bet ką čia žinosi, gali juk pakliūti koks nemokytas, nepaklusnus.

Kaimynas savo arklį ir pavalkus užkasė sode, po alyvine obelimi, kurios vaisius arklys labai mėgo. Sakė, kad sunku buvo kasti duobę, šalanti žemė ir obels šaknys sunkiai pasidavė, o ir lopetą jau reikia galasti.

Gediminas Grašys

Iš kaimą žmonių pasakojimų

Na Tauragnų ainant vakarų pusen pra dvarą miškų ir Šlynines, pra Svarauskų ir Šuminių ažu trijų kilometrų

yra taks Grašių kaimas. Vidury kaimą sana drevėta liepa. Tai kai suskrenda jon paukštalai iš visų pakraščių, kai pradeda sava gesmelas gedot, tai tik laikykis. Tik lakštingala medin aukštai neskrenda, pavakary paraistėj sava raliavimais virkda. A žiemų drevėj pelėda ūbauja.

Grašių kaimi beveik vien Grašiai gyveną. Saką, Grašius (pavarde) teip vadina, kad anys pre piliakalnių pinigų ješkodava (lenkiškų grašių, auksinių pinigėlių). A jų vaikus Grašiukais praminę. Kad juos atskirt, visi pravardes turėję. Netoli liepas gyvena taks žmagelis, katra pagrindinis posakis buvo „*Ataldy drugaja diela*“. *Chrabras* diedas buvą ir pre stalą, ir pre svečią. Anais laikais veterinorium ir daktaru buvą. Visadu žmanēm ir bedoj, ir *radoj* padėdava. Eržilų juodų žemaitukų turėję, Sakalu vadindava. Išmokytas buvą. Pakol neingriuvai *razvalinos*, vadelių neimk, ba vistiek neišlaikysi. Ar runkų sulaužys, ar pusnin parkrės. Tik su moteriškom *nešposyda*. A teip kai lakia, ar par laukų, ar par *ravų*, tai tik name pre tvartų sustas, turėję takį *naravų*. Grašių kalnan, piliakalniu vadinaman, *zovadu* užlėkdava. Velniškai stiprus buvą.

Atamenu dvi Grašyčias: Kastutį ir Veronikų. Kastutę ažu Kazią atitekęją Žezdriuos, tai jų Kazieni ir vadindava. Muzikontę buvą, Peterburgskų turėję, ne kakių trieilų ar vokiškų. Tai kai pavakarėj ar gegužinėj unt kelią armonikų ištimpdava, tai kojas pačias kilojas, a pa nugarų virpuliukai nuaina. Megstamiausia jas daina buvą „Palinką liepa šalia kelią“. Klausantis ne venam ašara nuredėdava. Pre savietų daina draudžiama buvą, ale Kazienei *nusišvilpt devintan vainikan*, ba ana Kazienę, ir bičių turėdava, ir pre gimdymą padėdava. Kazys žmonų labai mylėję, a jas dainų irgi. Pasakają, kad *pozy* kai girtas iš *švogriaus* su „Emku“ važiavą ir ravan apsivažę, tai išlindą visas *maknotas*, akys visas purvinas, išlindą iš pa maticiklą ir užtraukę: „Palinką liepa šalia kelią...“

Varonika Grašyčia ažu Untaną Beržatiltin išėję, par karų pirty gyveną. Anys ažauginą septynius vaikus, a anūkų tai net nežinau kiek pa pasaulį išsilakstę. Vienas, Egidijus, tai Letuvoj žinamas dviratininkas, anas ir pa Belgijų važinėja, varžybos dalivauna. Dabar kai suvažiuoja anūkai, pą šimtelį svarelių ar euralių – *punčekan*, sanalą tik spėk punčekas megt. Vargą visų viekų, a dabar krėsli sėdi ir ape praeitį pasakaja.

Varonika kartų matę pamiškėj pinigūs degunt, ale jų nekliudę, jai svetimų neraikia.

Taliau, pakalnėj, *kalionijoj*, vėl kitą Grašią, Kazią, namai. Tas tris mergiotes turėję. Viena su partizanu draugavą, jų ryšininkę buvą. Nebijoją par Štarą raistų gyvatynan, Veliaaraistin, ait. A gyvačių ti tik raitydavas, atsistosi ir *šabaš*. Ana rimta buvą, insmylėję, a kai tas žuvą, su kitais nebeprasdėję. Kaimynas Petras būdava erzina: „Numirsi, tai pra kur gi *dūšėlę* išeis?“ Ana da tebegyvena, gal jau virš devintas dešimtes.

Dešinėj kelią pusėj, ažu kilometrą Gaidžiakalnis, švinta vieta, ti dabar belikę kapeliai su mediniais kryžiais. Na ti jau prasideda Gaidelių kaimas. Buvą Adamėną namai, savas kryžius pakelėj, tarp dvejų beržų. Niekas neatmena, kam anas statytas.

Ažu jų Bagdžiūnų pirkia. Kamaraj mokykla buvą, ir mokytojais pas Bagdžiūnus gyvindavą, tai vienas, tai kitas. Dirbą ir mokytojas Devulis, a tikybas mokyt ataidavą kunigas iš Tauragnų. Adamaniokas (čia pravardę) Algis buvą *šposinykas*. Gaidelių pradinėj mokyklaj da rimtesnis, a Tauragnuos kai mokęs, tai mokyklas lungus *išbaraboniją* ir raistan partizanų ješkot išėję. Tevam *strioką* buvą, *myslę*, kad *ažblūdiją*, ale, kai valgyt insnarėję, vidunakty parėję. A paskui pėsčias Utenon gimnazija ėję. Paskui jau važiuotas Vilniun ir vėl šposus krėtę, artistuos išėję, anekdotus pasakają brač, tai ponu Braču jį ir vadiną. Sukūrę pasakų ape pacukus, sakę, kad tie Untanienės avižas ištrypę, plentų padarę.

Dabar tuo plentu visi, kas pėsti, kas važiuoti Tauragnus pasiekia...

APIE RENGINIUS TRUMPAI (informacija Danguolės Grabauskienės)

Scenoje – „Atgaiva“

Sausio 13-ąją, Laisvės gynėjų dieną, tauragniškliai minėjo kartu su Utenos rajono pagyvenusių pedagogų draugija „Atgaiva“ (pirmininkas – Vytautas Mieželis, meno vadovė – Nijolė Petravičienė, šokių – Laima Kulakauskienė). Žuvusiųjų atminimas buvo pagerbtas tylos minute, susirinkusieji sugiedojo himną, klausėsi ansamblio atliekamų skambių dainų.

Sausio 28 d. Utenos kultūros centre vyko VIII Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų apžiūros šventės „Šimtakojis 2015“ rajoninis turas.

Apžiūroje dalyvavo trys vaikų teatrai: Utenos darželio-mokyklos „Eglutė“ teatro muzikinė grupė „Konkorėžiukas“, Utenos kultūros centro Tauragnų skyriaus vaikų ir jaunimo teatro studija ir Užpalių skyriaus vaikų dramos kolektyvas „Artistukas“.

Į regioninį turą atrinkti tauragniškiei, kurie suvaidino pasaką – Oktavo Panku-Jašio „Miško siuvėjai“. Režisierė Loreta Juškėnienė. Sveikiname!

Sausio 31 dieną Tauragnuose koncertavo Radži ir Birutė Dambrauskaitė. Pasiklausyti atlikėjų susirinko 150 žmonių.

Radži su ištikimiausiomis gerbėjomis po koncerto

Gražina Grašienė

Iš kraštiečių šventės sugrižus

Tradiciškai kiekvienų metų sausio paskutinį šeštadienį Vilniuje, dailės akademijoje, vyksta uteniškių kraštiečių šventė. Vilniuje dabar gyvenantys, dirbantys uteniškiai renkasi į susitikimą su mūsų rajono atstovais. Važiuoja delegacijos iš Utenos bei seniūnijų.

Šiais metais iš mūsų seniūnijos vyko dviese: Aldona Tartilienė ir aš.

Šiek tiek pavydžiai žvelgėme į tikrai gausiais (per 20 žmonių) Daugailių, Užpalių delegacijas. Kodėl gi taip pasyviai dalyvaujame šiame tikrai šauniame, šiltame susibėgime? Gi gal

ne žiemos ralis trukdo, tradiciškai vykstantis paskutinį sausio savaitgalį ir tradiciškai drebinantis mūsų seniūnijos orą? Gal mums patiems labai patogų sėdėti užsidarius savam kiemely? Kažin, sutapimas ar dėsnis, kad ir mūsų žemiečių į susitikimą neprigūžėjo... Bet ne apie tai. Apie įspūdžius iš šventės.

Atvykusieji galėjo pasigrožėti ant koridoriaus sienų eksponuojamais uteniškės, šios akademijos auklėtinės Indrės Lešinskaitės darbais. Visi pasižvelgę rinkosi į salę. Skambėjo aktorius Ferdinando Jakšio skaitoma neseniai Amerikoje mirusio

Alfonso Nykos–Niliūno „Prisikėlimo vizija“. Tylos minute ir malda buvo pagerbti anapilin išėję „indrajiečiai“, kurių, kaip teigė Gražina Kadžytė, šiemet sąrašas nebuvo labai ilgas. Liūdna, bet tame neilgame sąraše nuskambėjo dvi mūsų kraštiečių pavardės: aktorius Algirdo Grašio ir selekcininko Antano Ryliškio. Renginio vedančioji pakvietė pasiklausyti „smetoniškų berniukų“, kurie šiemet mini šio ansamblio įsikūrimo 20-metį. Gretos jų jau irgi praretėjusios, bet jie vis dar berniokai – jauni, mylintys ir visi labai balti. Ir, manau, salėje neliko nesuvirpintos širdies, kai šie „berniokai“ uždainavo. „Daugiau ne balsu, o širdimi dainuojam, nes mes jau užkopę ant aštunto ar net devinto gyvenimo kalno. Juk svarbu ritmas, melodija ir harmonija.“ – teigė prof. A. Vyžintas. Gausių sveikinimų sulaukė maestro Juozas Vanagas, sausį atšventęs gražią 90 –ties metų sukaktį. Jam skambėjo ir gimtųjų Vilučių moterų ansamblio ir „Indrajos“ choro atliekamos melodijos. Buvo prisiminti, pasveikinti ir kiti kraštiečiai, praėjusiais metais šventę sukaktis. Tarp jų ir mūsų mylimas, gerbiamas Romualdas Šimkūnas. Jam įteikta Utenos mero padėka „už geranorišką pagalbą puošiant Utenos kraštą autoriniais medžio darbais, meilę ir dėmesį gimtojo krašto žmonėms, gimtosios tarmės puoselėjimą, mintis, idėjas, kūrybiškumą“. Taip pat paminėtas ir kultūrinio kraštiečių leidinio „Indraja“ 25-metis.

Po oficialios renginio dalies – šiltas, jaukus pasibendravimas. Kaip gražu, gera matyti žmones, vienas kitą sutinkančius taip nuoširdžiai, lyg jie būtų nesimatę amžinybę, o dabar matytusi paskutinįsyk. Ilgai dar nesiskirstė susirinkusieji, ilgai dar skambėjo dainos, kalbos. Iki kitų metų, iki kito susibėgimo. Gal ir mūsų delegacija bus gausesnė, gal ir sostinėje esančių mūsų kraštiečių kitąmet bus daugiau...

Baigtas „Viešosios infrastruktūros sutvarkymas Utenos rajono Tauragnų miestelyje“ projektas

Informacija Violetos Develienės (iš www.utena.lt)

Tauragnų miestelis yra išsidėstęs ant šiaurinių Tauragno ir Labės ežerų krantų. Tauragnuose yra Utenos Kraštonos pagrindinės mokyklos Tauragnų Eugenijos Šimkūnaitės skyrius, kultūros centras, biblioteka, krašto muziejus, paštas, seniūnijos administracija, Šv. Jurgio bažnyčia, parduotuvės, medžio apdirbimo įmonė. Vasaros metu miestelyje bei ežerų paplūdimiuose poilsiautojų susirenka keleriopai daugiau, o jų srautas kasmet didėja. Pagrindinės problemos, su kuriomis buvo susidūrusi ši kaimiška vietovė, tai pasenusi bendruomeninė infrastruktūra ir erdvių bei priemonių, skirtų laisvalaikiui, sportui, kultūrai, stoka.

Tauragnieškės su klubo prezidentu Arvydu Šalteniu ir kraštiečiu Romualdu Šimkūnu

Sveikinimai Romualdui Šimkūnui

Utenos r. savivaldybės administracijos užsakymu 2012 m. parengtas techninis projektas „Viešosios infrastruktūros sutvarkymas Utenos r. savivaldybės Tauragnų miestelyje“. Projektavimo darbai buvo vykdomi vienu etapu, darbus atliko UAB „Dujų sfera“. Iš Europos regioninės plėtros fondo investuota į Tauragnų miestelio dalies gatvių rekonstravimą, sporto aikštelės prie Kultūros centro įrengimą. Rekonstruoti šaligatviai prie Nacionalinio parko ir A. Musteikio gatvių, šalia jų įrengtos poilsio aikštelės su lauko suoliukais ir šiukšliadėžėmis. Sutvarkytas Kultūros centro fasadas, pakeisti langai, rekonstruota tvora. Taip pat įrengta universali sporto aikštelė su aptvėrimu, priėjimo takais, suoliukais, šiukšliadėžėmis, persirengimo kabinomis. Rekonstruotos Kaštonų ir Lauko gatvių dalys. Kranto, Medžio-

tojų gatvės rekonstruotos nutiesiant asfalto dangas, gatvėse pastatyti eismą reguliuojantys ženklai.

Projekto metu sukurtos viešosios infrastruktūros dėka Tauragnų miestelis tapo patogus gyventojams ir dar patrauklesnis investicine aplinka smulkiems verslininkams. Sutvarkyta viešoji infrastruktūra pritaikyta naudotis žmonėms su negalia. Tikimasi, kad sporto, aktyvaus poilsio ir laisvalaikio infrastruktūros sukūrimas miestelyje padidins turistų ir svečių srautus, kadangi jie turės galimybę įdomiai ir aktyviai praleisti laisvalaikį, atostogas sutvarkytoje teritorijoje vykšančiuose bendruomenės susibūrimuose, varžybose ir šventėse.

Projekto „Viešosios infrastruktūros sutvarkymas Utenos r. Tauragnų miestelyje“ užsakovas Utenos rajono savivaldybė. Darbų rangovas UAB „Aukštaitijos traktas“. Bendra projekto vertė 652,8 tūkst. EUR (2253,7 tūkst. Lt.), iš jų: ES paramos lėšos 554,8 tūkst. EUR (1915,7 tūkst. Lt), LR valstybės biudžeto lėšos 49 tūkst. EUR (169 tūkst. Lt), Utenos r. savivaldybės biudžeto lėšos 49 tūkst. EUR (169 tūkst. Lt). Darbai baigti 2014 m. gruodžio mėn.

----- Tęsiame rubriką „Kai aš mažas buvau“.

Ir vėl vartome senus nuotraukų albumus, vėl keliaujame prisiminimų takais.

Dicevičių ir Svarauskų šeimos, su kuriais kartu vartėme albumus, sakė, kad ir jiems malonu žiūrinėti nuotraukas, prisiminti malonias ir linksmas akimirkas iš savo vaikų gyvenimo. Ne dažnai pavarto nuotraukas, nes dabar jau savo vaikų bruožus mato anūkuose, bet įvykius, užfiksuotus nuotraukose, prisimena lyg jie būtų vakar buvę.

Sigitui Svarauskui čia gal penkeri. Bronė Svarauskienė prisimena, kad sūnus Sigitą ir Rimantą dviračiu vežėsi į Kumšos kaimą. Sustojo pailsėti, čia Sigitas ir buvo nufotografuotas. Mamai labiausiai įsiminė sūnaus žodžiai, pasakyti tuo metu: „Mamyte, nenoriu, kad tu privargtum ir pasentum...“

Broliai Sigitas ir Rimantas labai mylėjo, globojo ir žaisdavo su savo sese Jolita. Jolita linksma ir saugu brolio Rimanto glėbyje.

Vyresni mūsų gatvės vaikai maželių neskirdavo, nevydavo šalin. Kažkuris iš vyresnių berniukų pasiėmė Ričardą (3 metai) žvejoti. Ričardas meškerės negavo, bet sužvejotą žuvėlę jam leido palaikyti. Parėjęs namo, tėvams aiškino, kokią didelę žuvį pagavo! Ričardo sesuo Renata ir brolis Tomas turėjo kitokių pomėgių. Kai vėsoka ir prie ežero neįdomu, kodėl gi nepamuzikavus? Muzikos instrumentai pagal amžių ir ūgį!

Kitame laikraščio numeryje rubrikoje „Kai aš mažas buvau“ Jūsų laukia dar įdomesnės nuotraukos ir intriguojanti meilės istorija, nutikusi gal prieš 45 metus!

Ir toliau nuotraukų albumus vartys **Bronė Juknevičienė**

Nuotraukose: Sigitas Svarauskas; Sigitas, Rimantas ir Jolita Svarauskai; Ričardas Dicevičius; Tomas ir Renata Dicevičiai

Gyvenimas ant Klykių ežero sausio 17 dieną

KVIEČIAME

MES ŠVENČIAME UŽGAVĖNES!

Vasario 17 d. 13 val. kviečiame į Užgavėnių šventę

(aikštelėje, prie seniūnijos).

Jus pasitiks tranki muzika, liepsnos Užgavėnių laužas, galėsite stebėti Lašininio ir Kanapinio dvikovą, dainuoti, žaisti ir Morę sudeginti...

O keptuvėje gospadinės keps gardžius blynus, kurie tiesiog burnoje tirps, bet tikrai užteks visiems atėjusiems.

Nepamirškite geros nuotaikos ir kaukės! Visus, visus kviečiame pasižmonėti ir žiemą išvyti!

Vasario mėnesio darbai

(iš interneto)

Sėti paprikas, baklažanus, porus, salierus, ridikus, daugiametes gėles, našlaites, lobelijas, petunijas;

Genėti vaismedžius;

Dauginti pelargonijas;

Galima skiepyti rožes;

Mėnesio gale sodinti glioksinių gumbus;

Vasario antroje pusėje balinti suaugusius vaismedžius, jei nebuvo nubaltinti iš rudens;

Dauginti begonijas ūgliais;

Vazonėliuose sužydėjusias tulpes, hiacintus laistyti ir toliau, kad vėliau galėtume persodinti į gėlyną lauke;

Sėti žydrūnus, burnotį, žioveinius, sprigę, kermėką, portulaką, verbeną;

Vasario pabaigoje persodinti kambarinius augalus;

Vaistams galime pasirinkti beržų, pušų, baltalksnių pumpurų;

Vasario 24-oji – Vieversio diena (iš interneto)

Su Vasario 24 diena susiję keletas prietarų. Merginoms šią dieną buvo draudžiama šukuotis plaukus, neva vištos vasarą iškapstys daržus. Buvo nepatariama šią dieną sijoti miltų – bijota, kad pasėlius užpuls amaras. Iki šios dienos reikėdavo suverpti visas vilnas. Senoliai manė, kad jei vieversėlis parskrenda anksčiau nei vasario 24 d., dar ilgiau bus šalta.

AKTUALU

2015 m. kovo 1 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimai

Tauragnų rinkiminės apylinkės Nr. 21 būstinė įsikūrusi Tauragnų miestelio bibliotekoje.

Komisijos pirmininkė – Nijolė Šuminienė, tel. 8 615 56012;

Komisijos pirmininkės pavaduotojas – Alizas Umbrasas, tel. 8 606 02359

Komisijos sekretorė – Gražina Grašienė, tel. 8 618 85423

*Jeigu dar kas nors nežino –
Eisim šiandien kepti blynų!*

*Vežkit čia mašiną miltų!
Ir aliejaus – kad nesviltų.*

*Dešimt kibirų uogienės!
Ir nelaukšim vakarienės.*

*Valgysime, kol karšti,
Nes blogai pilvai tušti!*

*Šiandien turim būti sotūs,
Kad sėkmė visiems šypsotųs!*

(iš interneto)

ATA Seniūnijoje

sausio mėn. mirė

VANDA BIRIUKIENĖ, 47 metų,

Tauragnai;

Vasario mėn. mirė

ARVIDAS JONAS GUTKINAS,

63 metų, Tauragnai;

ONA ŠEDVIKIENĖ, 86 metų,

Šeimaitės k.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Aidos Grabauskaitės, Adolfo Sinkevičiaus, Aldonos Tartilienės, Žymanto Trimonio, taip pat iš interneto ir asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums:

dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė